

Pozsonytól Kassáig - Barangolás a Felvidéken

Beszámoló a 2025. május 16-20. közötti utazásról

2025. május 16. és 20. között az Esztergomi Dobó Katalin Gimnázium tanárai 63 esztergomi diák számára tartalmas kirándulást szerveztek a Határtalanul pályázat segítségével a történelmi Magyarország területére, Felvidékre a zsámbéki székhelyű Rosetta Tours segítségével. Az utazás célja a magyar történelemhez és kulturális örökséghez való kötődés elmélyítése volt. A program során olyan helyszíneket kerestünk fel, amelyek a történelmi Magyarország szellemi és kulturális örökségét őrzik. **Az utazás előtt előkészületeket folytattunk:** nemcsak a Barangoló feladataival ismerkedtünk, de a gyerekek projektekkel is készültek, és felkészülve a helyszínekből bemutatták társaiknak útunk állomásait. Az 5 napos kiránduláson is mindig volt egy gyerek idegenvezető is, aki az adott helyszín érdekességeiről beszélt társaiknak.

1. nap: Gúta - Dunaszerdahely - Pozsony- Nyitra (szállás)

- **Gúta – Vízialom a Kis-Dunán**

A kirándulás első állomása a Gútán található **vízialom** volt, amely egyedülálló építészeti emlék és a népi iparművesség fontos jelképe. A diákok megismerkedtek a malom működésével, történetével, és egy rövid sétát tettek a Kis-Duna mentén. A természetközeli környezet remek hangulatot adott az utazás kezdetéhez.

- **Dunaszerdahely – Csallóközi Múzeum**

Gútárról Dunaszerdahelyre utaztunk, ahol a **Csallóközi Múzeumban** gazdag néprajzi és történeti kiállítások fogadtak bennünket. A diákok megismerkedtek a Csallóköz népi kultúrájával, régészeti leletekkel, helytörténeti dokumentumokkal és a tájegység mezőgazdasági múltjával. A tárlat rendkívül szemléletesen mutatta be a magyar közösség életét a mai Szlovákia területén. A kiállításon Dunaszerdahelyen élő magyarokkal is találkoztunk, így a tanulók személyes élményként is megtapasztalhatták, mit jelent ma magyarnak lenni a Felvidéken.

- **Pozsony – A koronázó város**

Utunk egyik legemlékezetesebb állomása **Pozsony** volt, a történelmi Magyarország egykori fővárosa és koronázó városa. A diákok megtekintették a **pozsonyi várat**, ahonnan lenyűgöző kilátás nyílik a Dunára és a városra. A belvárosban tett séta során ellátogattunk a **Szent Márton-dómba**, ahol a Habsburg-királyokat koronázták meg. A diákok számára különösen izgalmas volt annak felismerése, hogy mennyi magyar történelmi emlék maradt fenn ebben a ma már szlovák többségű városban. A

városi séta során szó esett Mária Terézia pozsonyi országgyűléseiről, a reformkor politikai életéről, valamint a város soknemzetiségű múltjáról is.

2. nap: Nyitra - Selmezbánya- Kőrmöcbánya- Berzéte (szállás)

• Nyitra – A kereszténység bölcsője

A kirándulás egyik szellemi csúcspontja Nyitra volt, amely a magyar kereszténység egyik legkorábbi központjaként fontos szerepet töltött be az államalapítás idején. Utunk már kora reggel a nyitrai várhoz vezetett, ahol megismerkedtünk a **Szent Emmerám-székesegyház** és **első püspökség** történetével. A városban tett látogatás során szó esett Szent István és Szent Zserárd-András nyitrai tevékenységéről, valamint arról, milyen szerepet játszott a város a keresztény magyar államiság

megszilárdításában. A tanulók számára különösen érdekes volt az a gondolat, hogy itt már évszázadokkal a honfoglalás előtt is virágzó kultúra és keresztény közösségek léteztek.

- **Selmecbánya (Banská Štiavnica)**

Egy rövid buszút után Selmecbányára érkeztünk, ahol a diákok a bányászat történetét és a Selmeci Akadémia hagyományait ismerhették meg. A város különleges atmoszférája és történelmi jelentősége mély benyomást tett mindenkire.

- **Körmöcbánya – A királyi pénzverés városa**

Kirándulásunk során Körmöcbányát is felkerestük, amely a középkori Magyar Királyság egyik legfontosabb bányavárosa volt. A városban tett séta során meglátogattuk a **körmöcbányai várat** és a hozzá tartozó **templomot**, amely egykor a bányaváros védelmét és a királyi pénzverde működését biztosította, és a gyerekek megtudták, hogy a híres aranyforintok is innen származtak. Sajnos eredeti terveinktől eltérően a pénzverdében nem tudtunk látogatást tenni, mert az zárva volt, bár eredetileg szeretnénk volna, ha a diákok betekintést nyernek itt abba, hogyan zajlott a pénzverés évszázadokon át. A várból nyíló kilátás, valamint a város ódon hangulata igazi időutazásként hatott ránk. Megismertük a bányavárosok sajátos önkormányzati rendszerét is, és szó esett arról, milyen szerepet játszottak ezek a települések a királyi bevételek biztosításában.

Mintegy két órás buszút után este elfoglaltuk szállásunkat Berzétén, ahol a szállás melletti füves területen kiváló lehetőséget biztosított az idő közös eltöltéséhez, mely a gyerekek közti kapcsolatokat erősítette.

3. nap: *Betlér- Dobsina- Rozsnyó*

- **Betlér**

Vasárnap reggel Betlérre látogattunk, ahol az **Andrássy-család lenyűgöző kastélya** és annak parkja várt minket. A kora reggeli séta a napsütésben a kastélyt körülvevő angolparkban mindannyiunk számára jóleső volt, majd a diákokkal együtt bejárhattuk ezt a csodálatos módon épségben maradt kastélyt, melyben a gyerekek a nemesi életforma értékei és ellentmondásairól is elgondolkodhattak, hiszen a kastély gazdag műtárgygyűjteménye, könyvtára és különleges berendezései révén betekintést nyerhettünk a magyar arisztokrácia életébe. A történelmi ismeretek mellett ez az állomás esztétikai és érzelmi élményt is nyújtott.

A történelmi Andrássy-család öröksége tárult elénk útunk mentén Krasznahorkánál is, a felújítási munkálatok miatt ezt sajnos nem tudtuk beépíteni a programba.

- **Dobsinai jégbarlang – A természet csodája**

A **Dobsinai jégbarlang** lenyűgöző természeti kincs, a világörökség része. A kirándulás egyik legkülönlegesebb élménye így a Dobsinai jégbarlang meglátogatása volt, amely Közép-Európa egyik legrégebben felfedezett és legismertebb jégbarlangja. A barlangban tett séta során a diákok testközelből láthatták a természet évezredek alatt kialakult jégformáit: jégoszlopokat, jégtakarókat és föld alatti fagyott tavakat. A barlangi túra nemcsak látványában nyugozott le minket, hanem földtani és klimatológiai szempontból is tanulságos volt. A vezetett séta során szó esett a barlang kialakulásáról, felfedezésének történetéről, valamint arról is, hogy miért fenntartható különösen nehezen ez az egyedülálló jégvilág. A hűvös, fagyos levegő ellenére a diákok nagy érdeklődéssel hallgatták a magyarázatokat.

- **Rozsnyó – Gömör kulturális szíve**

A Felvidéki kirándulás következő állomása **Rozsnyó** volt, amely Gömör történelmi régiójának központja. A város főtere különösen emlékezetes maradt: a diákok megcsodálták a város jelképeként szolgáló őrtornyot, a székesegyházat, valamint a patinás középületeket, amelyek a magyar városi kultúra nyomait őrzik. Rozsnyóban szó esett a város egyházi jelentőségéről is: püspöki székhelyként, valamint iskolavárosként hosszú ideig meghatározó szerepet töltött be a régióban.

4. nap: Gombaszög - Kassa- Szádelői-völgy

- **Gombaszög – A pálosok öröksége és az Andrássy kúria és malom**

Másnap reggel a közeli Gombaszögön folytattuk utunkat, ahol a természet és a történelem különleges módon fonódik össze. A Dobsinai jégbarlang élménye után ez a helyszín már egy csendesebb, elmélyülésre alkalmas állomás volt. A diákok meglátogatták a **Gombaszögi Pálos Kolostor** feltárt romjait, amelyek a magyar alapítású pálos rend múltjának méltó emlékei. A kolostor történetének megismerése során szó esett a pálos rend szerepéről a középkori Magyarországon, a szerzetesek életmódjáról, a rend tudományos és lelki jelentőségéről. A romoknál tett séta közben a diákok elcsendesedhettek, és volt lehetőség rövid elmélkedésre, közös beszélgetésre a hit, az elhivatottság és a hagyomány témáiról. A kolostorrom környezetében zajló ásatások és a fiatal önkéntesek munkája szintén inspiráló hatással volt a résztvevőkre: élő példát láttak arra, hogyan lehet a múlt értékeit megőrizni és újra felfedezni.

A felvidéki kirándulásunk során ezután ellátogattunk **Andrássy-malomhoz** is. Az egykori vízimalom a híres Andrássy család birtokához tartozott, és jól szemlélteti, hogyan kapcsolódott össze a nemesi gazdálkodás, a helyi ipar és a természeti környezet. A malom ma már műemlékjellegű épületként őrzi a múltat, és fontos szerepet játszik a történelmi emlékezet fenntartásában, különösen a felvidéki magyarság szempontjából.

Kassa

Kassa belvárosában sétálva lenyűgöző volt a macskaköves utcák hangulata, a szecessziós és barokk épületek sora, valamint a pezsgő, mégis hagyományörző atmoszféra. A **Kassa belvárosában** tett sétánk során ellátogattunk a **Rodostó-házhoz**, a **színházhoz** és a **Szent Erzsébet-székesegyházhoz**, amely a legnagyobb gótikus templom Szlovákiában, és egyben a legkeletibb fekvésű ilyen stílusú katedrális Európában, ám nemcsak gótikus építészetével, hanem történelmi jelentőségével is mély benyomást tett ránk. A 14. században épült székesegyház a magyar építészeti örökség páratlan példája, amely Szent Erzsébet, a magyar királylány tiszteletére készült. Belsejében meglátogatható a Rákóczi-sírbolt, ahol II. Rákóczi Ferenc és társai földi maradványait őrzik – így a templom nemcsak vallási, hanem nemzeti zarándokhely is. A templomban tisztelettel adóztunk II. Rákóczi Ferenc emléke előtt, megható élmény volt virágot elhelyezni a fejedelem nyughelyén, és közösen megemlékezni szabadságharcának üzenetéről, amely ma is a nemzeti összetartozás egyik legerősebb szimbóluma. A templom gazdag faragványai, színes üvegablakai és csodálatos akusztikája maradandó élményt nyújtanak minden látogatónak, és méltó emléket állítanak a magyar múlt felvidéki gyökereinek.

- **Kirándulás a Szádelői-völgyben**

Kirándulásunk egyik különleges állomása volt a **Szádelői-völgy**, amely a Felvidék egyik leglátványosabb természeti kincse. A Gömör-Tornai-karszt területén található szurdokvölgy lenyűgöző, meredek mészkőszikláival, mély szakadékaival és gazdag növény- és állatvilágával valódi természeti csoda. A völgyet átszelő patak és a sziklafalak mentén kanyargó úton tett séta lehetőséget

adott arra is, hogy a táj szépségében elmerülve elcsendesedjünk, és kapcsolatot találjunk a Kárpát-medence ősi földrajzi és történelmi örökségével.

5. nap Pelsőc- Gombaszögi cseppkőbarlang- Fülek- Esztergom

- **Pelsőc**

A Gömörben található pelsőci református templom a középkori eredetű templomok egyik kiemelkedő példája. A 13. században épült román stílusban, majd a későbbi századokban gótikus és reneszánsz jegyekkel bővítették. Belsejét értékes falfestmények díszítik, köztük bibliai jelenetek és középkori freskók. A templom felújítása az utóbbi években indult meg, részben magyarországi támogatással. A munkálatok célja az épület állagának megóvása, a freskók restaurálása és a tetőszerkezet megerősítése volt. A felújítás nemcsak műemlékvédelmi szempontból jelentős, hanem a helyi református közösség hitéletének is fontos központja marad általa.

- **Gombaszögi cseppkőbarlang**

Utolsó napunk első állomása a **Gombaszögi-cseppkőbarlang volt**, amely Szlovákia egyik legszebb és legismertebb föld alatti természeti kincse. A barlang a Szlovák-karszt területén található, és különlegességét az egyedülálló, vékony, függőlegesen nőtt szalmacseppkövek adják, amelyek világszinten is ritkaságnak számítanak. A Gombaszögi-cseppkőbarlang nemcsak természeti

látványosság, hanem környezete is a felvidéki magyar jelenlét és a térség kulturális örökségének is fontos része.

- **Fülek**

Felvidéki utunk utolsó állomása **Fülek** volt. A város központjában magasodó **Füleki vár** romjai ma is büszkén őrzik a magyar történelem nyomait. A középkorban épült erődítmény fontos végvári szerepet töltött be a török elleni harcok idején, és többször is gazdát cserélt az idők során. A várhegyre felkapaszkodva lenyűgöző kilátás tárult elénk a környékre, miközben idegenvezetőnk segítségével megismerkedtünk a vár viharos múltjával és a felvidéki magyarság történetével. A várban működő kiállítás betekintést adott a helyi néprajzba, valamint Fülek város múltjába és a magyar kultúrában tett szerepébe.

Sajnos technikai okok miatt az utazás nem minden eleme valósult meg: szombaton a pénzverde volt zárva előzetes szervezés ellenére, így a várat és a hozzá tartozó templomot látogattuk meg, hétfőn pedig az eredetileg tervezett időpontban a gombaszögi cseppkőbarlang zárva volt, amit nagyon vártak a gyerekek, és nem akartuk megfosztani őket ettől az élménytől is, ezért az utazási irodával egyeztetve módosítottunk a programon úgy, hogy a barlanglátogatást az utolsó nap reggelére tettük, így azonban az idő szűkössége miatt Alsósztrégovát - ami eredetileg a program zárása lett volna - már ki kellett hagynunk, hiszen nem értünk oda a nyitvatartás alatt. Ennek ellenére minden nap értékes volt.

A kirándulás minden résztvevője élményekben gazdagon, új ismeretekkel tért haza kedd este Esztergomba. A személyes tapasztalatok hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a diákok az élő történelem megismerése miatt tudatosabb módon viszonyuljanak nemzeti múltunk örökségéhez.

Esztergom, 2025. május 20.

***Határtalanul pályázat 847., 848.
Esztergomi Dobó Katalin Gimnázium
7.a és b osztály***